

Компонентами сектору життєзабезпечення міста є: електроенергія, газ, тепло, вода та каналізація; житло, його експлуатація та утримання; операції з нерухомістю; утримання будинків та прибудинкових територій; надання побутових послуг; транспортна інфраструктура; поштова та кур'єрська діяльність; поводження з відходами; міська інфраструктура; надання інтернету; надання інших послуг; освіта; охорона здоров'я та соціальна допомога; мистецтво, спорт, розваги та відпочинок.

Як наслідок, комунальні підприємства очікують, що після війни населення відмовлятиметься від централізованого електро-, газо-, тепло- та водопостачання, тобто послуги стануть все більш персоналізованими. Ринок електропостачання буде реструктуризовано в бік альтернативних джерел енергії, розшириться виробництво енергетичного обладнання та ринок лізингу і оренди, посиляться ділова активність і конкуренція. Міська транспортна інфраструктура також зазнає змін з акцентом на екологічно чисті види транспорту та зменшенням залежності від централізованих систем енергопостачання.

Список використаних джерел:

1. Димченко О. В., Смачило В. В., Рудаченко О. О., Хайло Я. М. Проблеми та перспективи повоєнного розвитку підприємств сфери життєзабезпечення міст з урахуванням підприємницької складової. *Бізнес Інформ.* – 2023. – № 1. – С. 108 – 115.

DYNAMIC CAPABILITIES OF UTILITY ENTERPRISES IN THE ENTREPRENEURIAL CONTEXT

O. DYMCHENKO, Professor, D.Sc in Economics,

O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv, Ukraine

E. SEPASHVILI, Professor, D.Sc in Economics,

Tbilisi State University, Georgia

P. GAZZOLA, Associated Professor, Department of Economics,

Insubria University, Italy

D. SLAVATA, Associated Professor, Department of Economics,

VSB Technical University of Ostrava, Czech Republic

A synthesis of established entrepreneurship theories underpins entrepreneurial activities within utility enterprises. The Resource-Based View (RBV) of entrepreneurship, as articulated by Barney (1991), [1] contributes to our understanding of how utility enterprises leverage internal resources and capabilities for entrepreneurial success. Examining case studies through the lens of RBV helps elucidate how strategic assets, technological capabilities, and innovative organizational structures empower utility companies to undertake entrepreneurial initiatives (Wernerfelt, 1984) [2].

Later, scholars such as Shane and Venkataraman (2000) [3] proposed the influential concept of the opportunity-based view of entrepreneurship. This theory posits that entrepreneurs identify and exploit opportunities, a perspective highly

relevant to utility enterprises as they navigate evolving markets, technological advancements, and regulatory changes. Adapting these entrepreneurship theories to the context of utility enterprises requires a nuanced understanding of the industry's unique challenges and opportunities. The Dynamic Capabilities Framework (Teece et al., 1997) [4] proves particularly relevant, as it emphasizes an organization's ability to adapt, integrate, and reconfigure internal and external resources in response to changing environments. For utility enterprises, this framework aids in comprehending how they can dynamically adjust their operations, adopt emerging technologies, and seize entrepreneurial opportunities while maintaining essential service delivery.

Moreover, the Institutional Theory, as developed by DiMaggio and Powell (1983), [5] offers insights into the role of institutional pressures and regulatory frameworks in shaping entrepreneurial behavior within utility enterprises. Understanding how these external forces influence decision-making and innovation is crucial for utility companies navigating complex regulatory landscapes while striving for entrepreneurial adaptation.

To synthesize these theories and guide future research and practical applications, developing a comprehensive analytical model is imperative. The model should encompass the stages of entrepreneurial activity in utility enterprises, from opportunity identification and resource mobilization to implementation and performance evaluation.

A holistic approach, drawing from the Entrepreneurial Process Model (Gartner, 1985), [6] helps structure the analytical model. This model identifies key phases such as opportunity recognition, resource acquisition, and strategic implementation, providing a roadmap for utility enterprises to navigate their entrepreneurial journey. Moreover, incorporating performance metrics aligned with economic, environmental, and social dimensions ensures a comprehensive evaluation of the impact of entrepreneurial activities.

By amalgamating these theories and frameworks, the analytical model serves as a guide for researchers and practitioners alike, facilitating a deeper understanding of the intricacies of entrepreneurial dynamics within utility enterprises. It provides a structured approach for investigating the antecedents, processes, and outcomes of entrepreneurial endeavors, paving the way for informed decision-making and sustainable development within the utility sector.

To systematically analyze and guide entrepreneurial activities within utility enterprises, a comprehensive analytical model is proposed. Drawing inspiration from established entrepreneurship theories and frameworks, this model integrates key stages, strategic considerations, and performance metrics to offer a structured approach. By amalgamating the theoretical underpinnings of entrepreneurship and tailoring them to the utility sector, this comprehensive analytical model provides a roadmap for systematically navigating the entrepreneurial journey. Researchers and practitioners can use this model to investigate the antecedents, processes, and outcomes of entrepreneurial endeavors within utility enterprises, fostering a deeper understanding of the dynamics at play. Moreover, the structured approach facilitates informed decision-making and contributes to sustainable development within the utility sector.

The implications of entrepreneurial dynamics within utility enterprises extend to the realm of public policy. Government and regulatory bodies play a pivotal role in shaping the landscape for utility companies. Insights from this model suggest the need for adaptive regulatory frameworks that facilitate rather than hinder entrepreneurial initiatives. Policy recommendations should focus on incentivizing sustainable practices, fostering innovation, and providing a supportive environment for utility enterprises to embrace entrepreneurial activities in line with societal and environmental goals [7,8].

The societal impact of entrepreneurial endeavors within utility enterprises is multifaceted, influencing economic, environmental, and social dimensions. As utility companies actively contribute to economic development, environmental sustainability, and community well-being, the public perception of these entities evolves. Transparent communication and community engagement become essential tools for shaping positive public perception. Furthermore, the model emphasizes the importance of aligning entrepreneurial activities with societal values and expectations, ensuring that utility enterprises contribute meaningfully to the betterment of the communities they serve (Social Impact Studies, 2020) [9].

The implications for stakeholders, therefore, extend beyond organizational boundaries to encompass the broader socio-economic ecosystem. Practitioners, utility executives, government bodies, and the public at large stand to benefit from the strategic insights and policy recommendations derived from the comprehensive analytical model. As utility enterprises continue to navigate the dynamic landscape, these implications provide a roadmap for informed decision-making, sustainable development, and positive societal impact.

In conclusion, the exploration of entrepreneurial dynamics within utility enterprises has unveiled a complex and transformative landscape. The comprehensive analytical model, drawing from established entrepreneurship theories and frameworks, serves as a guide for understanding, implementing, and evaluating entrepreneurial initiatives within this critical sector.

References:

1. Barney, Jay. Firm Resources and Sustained Competitive Advantage. *Journal of Management*. 17 (1): 99–120, 1991
2. Birger Wernerfelt [Электронный ресурс]. –Режим доступа: <https://doi.org/10.1002/smj.4250050207>
3. Scott Shane and S. Venkataraman. The Promise of Entrepreneurship as a Field of Research /The Academy of Management Review Vol. 25, No. 1 (Jan., 2000), pp. 217-226
4. David J. Teece, Gary Pisano, Amy Shuen. Dynamic capabilities and strategic management [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://www.jstor.org/stable/3088148>
5. J. DiMaggio and Walter W. Powell. The Iron Cage Revisited: Institutional Isomorphism and Collective Rationality in Organizational Fields Paul.: American Sociological Review. Vol. 48, No. 2 (Apr., 1983), pp. 147-160

6. William B. Gartner. A Conceptual Framework for Describing the Phenomenon of New Venture Creation. The Academy of Management Review Vol. 10, No. 4 (Oct., 1985), pp. 696-706. Published By: Academy of Management
7. Regulatory Review Journal, 2022 [Електронний ресурс]. –Режим доступу: <https://www.theregreview.org/2022/12/30/top-regulatory-news-of-2022/>
8. Government Policy Institute, 2021). [Електронний ресурс]. –Режим доступу: <https://igpp.org.uk/>
9. Mark Jacob Goedkoop, I. de Beer etc. Methodology Report Product Social Impact Assessment 2020 [Електронний ресурс]. –Режим доступу: https://www.researchgate.net/publication/348233514_Methodology_Report_Product_Social_Impact_Assessment_2020

СВІТОВІ ТРЕНДИ РОЗВИТКУ ГРОМАДСЬКОГО ТРАНСПОРТУ

В. О. ПРИЙМАК, аспірант

*Харківський національний університет міського
господарства імені О. М. Бекетова*

Війна в Україні створила окремих, відмінний від усього іншого світу, порядок денний розвитку науки, промисловості, суспільства, міжнародних відносин, торгівлі. Транспорт, зокрема громадський транспорт, не залишився осторонь цих змін. Після закінчення війни його треба буде відновлювати паралельно зі всіма іншими галузями господарства. Відновлення громадського транспорту треба буде ставити на «нові рейки», тобто не повертатись до радянських часів з їхньою плановою економікою, а звертаючи увагу на великий закордонний досвід розвитку транспортних систем, втілювати передові ідеї щодо його розвитку.

В рамках даних тез лише перелічимо світові тренди розвитку громадського транспорту та дамо короткі пояснення та рекомендації комунальним транспортним підприємствам щодо розвитку підприємницької активності в середині них задля підвищення власних прибутків та окреслення напрямків виходу із галузевої фінансової кризи, що затягнулася.

На думку світових лідерів з економіки транспорту існує п'ять основних трендів щодо розвитку міського громадського транспорту:

- створення сталих механізмів фінансування;
- заміна застарілих транспортних одиниць на нові, що використовують в якості рушійної сили – електроенергію;
- просторова доступність громадського транспорту;
- раціональна побудова транспортних мереж;
- впровадження інновацій.

Для реалізації перелічених світових трендів розвитку громадського транспорту Україні буде потрібно мати такий управлінський апарат, що не зволікатиме сміливих кроків та не злякається змін та впровадження непопулярних на перший погляд заходів. Створення в Україні транспорту майбутнього вимагатиме заміни моделі його фінансування, коли збитки